

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا)
معاونیت تحقیقات و مجله علمی

پالیسی تحقیقات علمی پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا)

تاریخ تصویب در کمیته تحقیقات علمی:

تاریخ تصویب در شورای علمی پوهنتون:

مرجع اجرایی: معاونیت تحقیقات و مجله علمی

1. مقدمه

تحقیق علمی به عنوان یکی از ارکان بنیادین توسعه علمی، فرهنگی و اجتماعی، نقش اساسی در ارتقاء جایگاه پوهنتون ها و تولید دانش ایفا می نماید. این پالیسی به منظور تنظیم اصول اخلاقی، حقوقی، و اجرایی تحقیقات علمی در سطح پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا) تدوین گردیده و هدف آن فراهم سازی چارچوبی منسجم برای انجام تحقیقات معتبر، مسئولانه و منطبق با معیارهای ملی و بین المللی می باشد.

۲. اهداف پالیسی

۱. ترویج فرهنگ تحقیق محور و مسئولانه در میان استادان، محققان و محصلان
 ۲. جلوگیری از تخلفات علمی از جمله سرقت ادبی، جعل داده ها و تحریف نتایج
 ۳. حمایت از حقوق فکری و معنوی محققان و حفظ مالکیت فکری آثار علمی
 ۴. ایجاد سازوکارهای نظارتی، ارزیابی و پاسخ گویی در قبال فعالیت های تحقیقاتی
 ۵. ارتقاء کیفیت، اعتبار و اصالت تحقیقات علمی در سطح ملی و بین المللی
3. اصول اخلاقی تحقیق

تمامی محققان مکلف اند در انجام تحقیقات علمی، اصول ذیل را رعایت نمایند:

- صداقت، شفافیت و دقت در گردآوری، تحلیل و گزارش داده ها
- احترام به حقوق انسانی، فرهنگی و اجتماعی شرکت کنندگان در تحقیق
- رعایت محرمانگی اطلاعات و حفظ حریم خصوصی افراد و نهادها
- اجتناب از هرگونه جعل، تحریف، یا دستکاری نتایج تحقیق
- رعایت انصاف و عدالت در مشارکت علمی و ذکر نام نویسندگان

4. سرقت ادبی (Plagiarism)

سرقت ادبی عبارت است از استفاده غیرمجاز از آثار، ایده ها، یا نوشته های دیگران بدون ذکر منبع معتبر. انواع رایج آن شامل موارد ذیل می باشد:

- کاپی مستقیم از منابع بدون ارجاع علمی

- بازنویسی مطالب بدون ذکر منبع اصلی
 - استفاده از منابع جعلی یا نادرست
 - استفاده مجدد از آثار خود بدون اعلام قبلی (خودسرقتی)
- اقدامات پیش‌گیرانه:

- آموزش اصول استناد علمی و اخلاق تحقیق به استادان و محصلان
 - استفاده از نرم‌افزارهای بررسی مشابهت متون و اصالت تحقیق
 - الزام به ارائه گزارش اصالت تحقیق در مراحل دفاع، نشر و ارزیابی
- پیامدهای تخلف:

- صدور اخطار رسمی و ثبت در پرونده علمی
- تعلیق یا لغو پروژه تحقیقاتی یا پایان‌نامه
- ارجاع به کمیته انضباطی پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا) و اتخاذ تصمیمات لازم

5. مالکیت فکری و حقوق نویسندگان

- تمام حق مالکیت آثار علمی-تحقیقی، تألیفی و ترجمه مربوط به پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا) و وزارت تحصیلات عالی است، مگر در مواردی که قرارداد رسمی وجود داشته باشد
- مشارکت علمی باید با ذکر دقیق نقش هر فرد در تحقیق مشخص گردد
- استفاده از داده‌ها، تصاویر، یا نتایج دیگران تنها با اجازه و ارجاع معتبر مجاز است
- پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا) متعهد به حمایت از حقوق معنوی و مادی محققان می‌باشد

6. نظارت، ارزیابی و پاسخ‌گویی

- تشکیل کمیته اخلاق تحقیقاتی در سطح پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا) با ترکیب استادان مجرب و متخصص
- بررسی دوره‌ای پروژه‌ها، مونوگراف‌ها و مقالات از نظر رعایت اصول اخلاقی و علمی
- ارائه گزارش سالانه از وضعیت تحقیقات علمی، تخلفات احتمالی و اقدامات اصلاحی به شورای علمی پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا)
- ایجاد سازوکار پاسخ‌گویی در قبال شکایات و تخلفات تحقیقاتی

7. آموزش و توانمندسازی

- برگزاری ورکشاپ‌های آموزشی در زمینه اخلاق تحقیق، روش‌شناسی، اصول نگارش علمی و استناد
- تهیه و نشر راهنماهای رسمی برای استادان، محققان و محصلان در زمینه تحقیق سالم و مسئولانه
- تشویق به مشارکت در برنامه‌های ملی و بین‌المللی ارتقاء ظرفیت تحقیقاتی

8. بازنگری و بهروزرسانی

این پالیسی هر دو سال یکبار توسط کمیته تحقیقات پوهنتون علوم طبی کابل (ابو علی ابن سینا) بازنگری و در صورت نیاز بهروزرسانی خواهد شد تا با تحولات علمی، قانونی و فناوری‌های نوین همگام گردد. پیشنهادات اصلاحی از سوی اعضای هیأت علمی، محققان و نهادهای ذریع‌ربط قابل بررسی و پذیرش خواهد بود.

امضا و تأييد:

آمر تحقيقات علمي: پوهاند دكتور احمد ولي عطايي

آمر مجله علمي: پوهندوي دكتور حبيب احمد عصمت

معاون تحقيقات و مجله علمي: پوهاند دكتور عزيز الرحمن نيازي

رئيس پوهنتون علوم طبي كابل (ابو علي ابن سينا): شيخ الحديث مفتي احسان الله ابوالفيضان

تاريخ اجرا: 1404/03/01 مطابق 1446/12/24